

31.3.2026

EOAK/5695/2025

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Mikko Sarja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Jari Pirjola

SYYRIALAISTEN TURVAPAIKANHAKIJOIDEN HAKEMUSTEN KÄSITTELY- AJAT MAAHANMUUTTOVIRASTOSSA

1 ASIAN VIREILLE TULO

Eduskunnan oikeusasiamies vastaanotti vuoden 2025 aikana useita kanteluita, joissa arvosteltiin Maahanmuuttovirastoa viivytystä syyrialaista turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittelyssä. Joidenkin kanteluiden mukaan turvapaikkahakemus oli ollut Maahanmuuttovirastossa vireillä yli 20 kuukautta, mutta kutsua turvapaikkapuhutteluun ei ollut tullut.

Maahanmuuttoviraston kotisivuilla ilmoitettiin Maahanmuuttoviraston keskeyttäneen päätöksenteon syyrialaista turvapaikkahakemuksiin 9.12.2024 Syyrian muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi.

Koska syyrialaista turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittely oli keskeytetty eikä hakemuksia ainakaan minulle tulleiden kanteluiden tietojen valossa ollut ratkaistu ulkomaalaislaissa säädetyssä enimmäismääräajassa, päätin ottaa syyrialaista turvapaikanhakijoiden tilanteen Maahanmuuttovirastossa tarkasteluun yleisellä tasolla omasta aloitteestani eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 4 §:n nojalla. En siten ole ottanut tutkittavaksi yksittäisiä syyrialaista turvapaikanhakijoiden kanteluita.

2 SELVITYS

2.1 Selvittämisen kohdentaminen

Perustuslain 111 §:n 1 momenttiin viitaten pyysin sisäministeriötä antamaan asiassa lausunnon sekä tarvittaessa hankkimaan myös selvityksen Maahanmuuttovirastolta. Pyysin, että selvityksessä ja lausunnossa kiinnitettäisiin huomiota ainakin seuraaviin kysymyksiin:

1. Kuinka monta syyrialaista jättämää kansainvälisen suojelun hakemusta Maahanmuuttovirastossa on selvitysajankohtana vireillä?
2. Onko kaikkien kansainväliseen suojeluun liittyvien hakemusten käsittely keskeytetty?
3. Kuinka monta turvapaikkapuhuttelua on vuoden 2025 aikana pidetty ja kuinka monta päätöstä syyrialaista turvapaikkahakemuksiin on tehty vuonna 2025?

4. Päätettiinkö päätöksenteon keskeytyksestä vasta joulukuussa 2024 vai jo aikaisemmin, koska pääsyä puhutteluun on väitetty odotetun jopa yli 20 kuukautta?
5. Mihin turvapaikkahakemusten käsittelyn keskeytys perustuu ja toimitaanko asiassa sisäministeriön arvion mukaan ulkomaalaislain mukaan?
6. Mikä on syyrialaisien turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittelyaikataulu tällä hetkellä (sikäli kun hakemukset aiotaan käsitellä)?

2.2 Saatu selvitys

Maahanmuuttovirasto toimitti minulle 21.11.2025 päivätyn selvityksen ja sisäministeriö antoi 9.12.2025 päivätyn lausunnon.

2.3 Maahanmuuttoviraston selvityksen keskeinen sisältö

2.3.1 Päätös turvapaikkahakemusten käsittelyn keskeyttämisestä

Syyrian tilanne muuttui merkittävästi, kun presidentti Bashar al-Assadin hallinto kaatui joulukuussa 2024. Kansainvälisen suojelun osaston johtoryhmän päätöksellä Maahanmuuttovirasto keskeytti syyrialaisien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn 9.12.2024 heti Assadin hallinnon kaatumisen jälkeen, koska kansainvälisen suojelun tarvetta ei ole mahdollista arvioida ilman ajantasaista maatieta. Hakemusten käsittelyn keskeyttäminen tarkoitti sitä, ettei syyrialaisien kansainvälistä suojelua koskeviin hakemuksiin tehty päätöksiä eikä hakijoille myöskään järjestetty turvapaikkapuhutteluita. Turvapaikkapuhuttelujen järjestämistä ei pidetty tarkoituksenmukaisena tilanteessa, jossa Syyrian tilanne oli hyvin epäselvä ja nopeasti muuttuva. Turvapaikkapuhuttelussa on tärkeä selvittää hakijan kansainvälisen suojelun tarpeen arvioinnin kannalta olennaisia asioita ottaen huomioon hakijan kotimaata tai pysyvää asuinmaata koskeva ajantasainen maatieta.

Hakemusten käsittelyn keskeyttäminen ei vaikuttanut niin sanottuun Dublin-menettelyyn (vastuussa olevan jäsenvaltion määrittäminen) tai toisessa EU-jäsenvaltiossa kansainvälistä suojelua saaneiden hakemusten käsittelyyn. Edellä mainitut hakemukset käsitellään Maahanmuuttoviraston Dublin-prosessissa.

2.3.2 Soveltamisohjeiden valmistelu

Syyrialaisen kansainvälisen suojelun hakemusten käsittely keskeytettiin myös monissa muissa Euroopan Unionin maissa. Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) aloitti 26.3.2025 Syyriaa koskevan niin sanotun rajatun soveltamisohjeen (Interim Country Guidance: Syria) valmistelun. Maahanmuuttovirastosta osallistuttiin ohjeen valmisteluun. Tavoiteaikataulu ohjeen vahvistamiselle oli heinäkuu 2025 ja lopulta ohje vahvistettiin 20.6.2025 (<https://euaa.europa.eu/interim-countryguidance-syria>). Poikkeuksellisesti kyseinen rajattu soveltamisohje ei sisällä Syyrian yleisen turvallisuustilanteen eli Syyriassa ilmenevän mielivaltaisen väkivallan ja sen tasojen arviointia. Edellä mainittu arvio on keskeinen ulkomaalaislain 88 §:n 1 momentin 3 kohdan edellytysten täyttymisen selvittämisessä.

EUAA aloitti Syyriaa koskevan uuden soveltamisohjeen valmistelun 15.7.2025 ja sen arvioitu valmistumisajankohta oli marras-joulukuu 2025. Kyseinen ohje tulee sisältämään arvion kaikkien Syyrian maakuntien mielivaltaisen väkivallan tasoista. Maahanmuuttovirasto osallistuu myös tämän soveltamisohjeen valmisteluun.

Maahanmuuttovirasto on 24.7.2025 päättänyt jatkaa päätöksentekoa niille syyrialaisille turvapaikanhakijoille, joiden kansainvälisen suojelun tarve on ollut mahdollista arvioida EUAA:n Syyriaa koskevan rajatun soveltamisohjeen perusteella. Jos turvapaikanhakija täytti soveltamisohjeen mukaiset turvapaikan myöntämisen edellytykset, voitiin hakijalle myöntää turvapaikka.

Koska EUAA:n rajattu soveltamisohje ei sisältänyt arviota Syyriassa vallitsevasta mielivaltaisesta väkivallasta ja sen tasoista eri alueilla, päätöksentekoa ei ollut vielä mahdollista jatkaa niiden hakemusten osalta, joissa kansainvälisen suojelun tarpeen arviointi olisi edellyttänyt ulkomaalaislain 88 §:n 1 momentin 3 kohdan arviointia.

Maahanmuuttoviraston mukaan turvapaikan myöntämisen edellytykset täytyivät kuitenkin vain pienessä osassa hakemuksia. Tämän vuoksi suurin osa hakemuksista jäi odottamaan kansallista soveltamisohjetta, jossa arvioidaan Syyrian yleistä turvallisuustilannetta aluekohtaisesti.

Heinäkuussa 2025 Maahanmuuttovirastossa päätettiin, että oikeus- ja asiantuntijapalveluiden yksikkö laatii kansallisen Syyriaa koskevan soveltamisohjeen, jossa arvioidaan mielivaltaisen väkivallan taso Syyrian eri maakunnissa. Kansallinen soveltamisohje eli Ohje Syyrialaisen turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittelystä ja ratkaisemisesta (MIGDno–2025–2955) vahvistettiin 25.9.2025. Ohjeen perusteella on mahdollista jatkaa päätöksentekoa lähtökohtaisesti lähes kaikille kansainvälistä suojelua hakeneille syyrialaisille. Päätöksenteon jatkamisesta tiedotettiin Maahanmuuttoviraston verkkosivuilla 26.9.2025.

Kansallisessa soveltamisohjeessa on todettu, että Suweidan maakunnan tilanteessa tapahtui oleellista heikentymistä heinäkuussa 2025, eikä arviota alueella ilmenevän mielivaltaisen väkivallan tasosta voitu tehdä.

Maahanmuuttoviraston mukaan päätöksentekoa ei ole tämän vuoksi ollut vielä mahdollista jatkaa, jos hakijan kotipaikka on Suweidan maakunnassa ja kansainvälisen suojelun tarpeen arviointi edellyttäisi ulkomaalaislain 88 §:n 1 momentin 3 kohdan arviointia. Vaikka päätöksenteko syyrialaisen jättämiin kansainvälisen suojelun hakemuksiin on pääsääntöisesti mahdollista, hakemusten ulkomaalaislain mukainen yksilöllinen tutkinta ja edellytys maatiedon ajantasaisuudesta voi kuitenkin osassa hakemuksissa vielä edellyttää ajantasaisen maatiedon hankkimista hakijoiden esittämien yksilöllisten turvapaikkaperusteiden osalta.

Turvapaikkapuhutteluiden pitämistä jatkettiin elokuussa 2025.

Puhutteluiden pitämistä jatkettiin ensin kahdeksalle alaikäiselle ilman huoltajaa Suomeen saapuneelle hakijalle ja tämän jälkeen muille hakijoille.

Maahanmuuttoviraston kansallinen ohjeistus on suunnitelmissa päivittää pian uuden EUAA:n Syyrian maakuntien mielivaltaisen väkivallan tasojen arvion sisältävän soveltamisohjeen vahvistamisen jälkeen. Kansallisten ohjeistusten päivittämisen tarve arvioidaan erikseen, jos EUAA:n ohjeen vahvistaminen lykkääntyy suunnitellusta.

2.3.3 Perusteet turvapaikkahakemusten käsittelyajan pidentämiselle

Maahanmuuttoviraston mukaan 9.12.2024 jälkeen 244 syyrialaisen hakemuksen käsittelyaika on pidennetty ilman lakiin perustuvaa syytä. Lisäksi hakemusten käsittelyaika on muutamissa tilanteissa pidennetty myös väärällä syyllä käyttäen pidennyksen perusteena ulkomaalaislain 98 a §:n 2 momentin 2 kohtaa, jonka mukaan hakemuksen käsittelyaika tulee pidentää 15 kuukauteen, koska suuria määriä kolmansien maiden kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä hakee kansainvälistä suojelua samanaikaisesti. Maahanmuuttovirasto on todennut käsittelyaikojen pidennyksiä koskevan sisäisen ohjeistuksen olevan nyt ajan tasalla. Käsittelijöitä muistutetaan käsittelyaikojen pidennysten syistä, jotta vastaavilta virheiltä vältytään jatkossa.

Syyrialaisen osalta hakemusten käsittelyn keskeytyksen aikana ohjeistettiin, että ensimmäinen käsittelyajan pidennys tehdään 15 kuukauteen ulkomaalaislain 98 a §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella (monimutkaiset tosiseikat tai oikeudelliset seikat). Jos hakemuksen käsittelyaika oli jo aiemmin pidennetty edellä mainitulla perusteella 15 kuukauteen toinen käsittelyajan pidennys ohjeistettiin tekemään ulkomaalaislain 98 a §:n 2 momentin 3 momentin perusteella 18 kuukauden päähän ja tarvittaessa edelleen 4 momentin perusteella 21 kuukauden päähän hakemuksen vireille tulosta. Maahanmuuttoviraston ohjeistuksen mukaan hakemusten käsittelyaika ei voida enää pidentää lakiin perustuvalla syyllä, jos käsittelyaika on jo aiemmin pidennetty ilman lakisääteistä perustetta.

2.3.4 Turvapaikkahakemusten ajankohtainen tilanne

Maahanmuuttoviraston mukaan 7.11.2025 oli vireillä 260 syyrialaisen jättämää kansainvälisen suojelun hakemusta. Vuoden 2025 aikana on 7.11.2025 mennessä pidetty kokonaisuudessaan 157 puhuttelua. Luku sisältää myös jatkopuhuttelut ja Dublin-prosessissa pidetyt kuulemiset. Jos Dublin-prosessissa käsiteltäviin hakemuksiin liittyviä kuulemisia ei huomioida, on puhuttelujen määrä 140. Vuoden 2025 aikana syyrialaisen kansainvälisen suojelun hakemuksiin on tehty 166 päätöstä. Luku sisältää myös Dublin-prosessissa tehdyt päätökset. Tehdyistä päätöksistä 47 on ollut myönteisiä, 35 päätöstä on ollut kielteisiä, 68 päätöksessä hakemuksen on todettu raukeavan ja 16 päätöksessä hakemus on jätetty tutkimatta.

Maahanmuuttoviraston mukaan yli 21 kuukautta vireillä olleet hakemukset ovat tällä hetkellä selkeä prioriteetti hakijoiden kansalaisuudesta riippumatta. Yli 21 kuukautta vireillä olleita syyrialaisen jättämiä hakemuksia on 9.11.2025 ollut 140. Puhuttelun varaamista odotti tuolloin 15 syyrialaista hakijaa.

Eräässä eduskunnan oikeusasiamiehen esille tuomassa tapauksessa hakija on kertonut odottaneensa pääsyä puhutteluun jo yli 20 kuukautta. Päätöksenteko oli keskeytetty kuitenkin vain ajalla 9.12.2024–26.9.2025. Maahanmuuttoviraston mukaan turvapaikkahakemusten käsittelyajat ovat ruuhkautuneen tilanteen vuoksi pitkittyneet jo ennen kuin syyrialaisen kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittely on keskeytetty, ja tämän vuoksi turvapaikkapuhutteluun pääsemisessä on ollut viiveitä.

Turvapaikkahakemusten ruuhkaa on purettu vuonna 2025 ja loppuvuodesta 2025 puhuttelua odottavien hakemusten jono on lähes purettu. Ruuhkanpurkua on kohdistettu koko vuoden 2025 ajan voimakkaasti kaikista vanhimpiin hakemuksiin. Syksyllä 2023 Suomeen tuli muutamassa kuukaudessa itärajan yli 1 300 turvapaikanhakijaa, joista iso osa oli syyrialaisia. Nyt käsiteltävät hakemukset ovat tuolloin itärajan yli tulleiden hakemuksia. Vanhojen hakemusten suuren määrän sekä näiden hakemusten priorisoinnin vuoksi käsittelyajat ovat edelleen pysyneet korkeina ruuhkanpurusta ja prosessin kehittämisestä huolimatta. Vuoden 2025 keskimääräinen käsittelyaika on ollut 460 vuorokautta. Maahanmuuttovirasto on myös todennut, että käsittelyajat tulevat pysymään korkeina, kunnes ruuhka on purettu. Tavoitteena on purkaa hakemusruuhka ennen kuin EU:n uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen eli niin sanotun paktin säädösten soveltaminen alkaa 12.6.2026.

2.3.5 Maahanmuuttoviraston kanteluratkaisu hakemusten käsittelyn keskeyttämisestä

Maahanmuuttovirasto on 6.6.2025 vireille tulleeseen hallintokanteluun 12.8.2025 tekemässään ratkaisussa (MIGDno–2025–1873) ottanut muun muassa kantaa syyrialaisen turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittelyn keskeyttämiseen. Ratkaisussa todetaan muun muassa seuraavaa.

Hallintolaissa säädetään viranomaisen selvittämisvelvollisuudesta. Lain esitöiden mukaan säännös korostaa pyrkimystä aineellisen totuuden saavuttamiseen. Asian riittävällä selvittämällä tarkoitetaan sitä, että viranomaisen hankkii sellaiset tiedot ja selvitykset, joilla se arvioi olevan merkitystä asian ratkaisemiselle. Selvitysten laajuus ja tarve tulee harkita tapauskohtaisesti (HE 72/2002 vp, s. 86). Ulkomaalaislain 98 § 2 momentin mukaan oleskeluluvan myöntämisen edellytykset tulee arvioida huomioiden eri lähteistä hankitut ajantasaiset tiedot valtion oloista. Saman pykälän mukaan oleskeluluvan myöntämisen edellytykset arvioidaan kunkin hakijan osalta yksilöllisesti.

Ottaen huomioon Syyrian tilanteessa tapahtunut radikaali muutos päätöksenteon keskeyttämistä oli pidettävä perusteltuna hallintolain selvittämisvelvollisuuden sekä ulkomaalaislain maatiedon ajantasaisuuden vaatimus huomioiden. Ajantasaisen maatiedon puuttuminen saattaa johtaa myös tilanteeseen, jossa turvapaikkapuhuttelun pitäminen epäselvässä tilanteessa ei ole tarkoituksenmukaista.

Ulkomaalaislain mukaisesti oleskeluluvan myöntämisen edellytykset tulee kuitenkin tutkia yksilöllisesti. Käsittelyn ja turvapaikkapuhuttelun keskeyttämistä tulisi harkita tapauskohtaisesti. Näin ollen, keskeytettäessä hakemusten käsittely jonkin maan osalta kokonaan tulisi huomioida myös se, onko päätöksentekoa ja hakemusten käsittelyä mahdollista kuitenkin jatkaa joltakin osin.

Ulkomaalaislain 98 a §:n 4 momentin mukaan kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen on tehtävä päätös viimeistään 21 kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä ja lain esitöiden (HE 64/2016 vp) mukaan kyse on hakemuksen käsittelylle määritellystä ehdottomasta maksimijasta, jonka käsittely saa kaikissa olosuhteissa enimmillään kestää, eikä käsittelyaikaa siten voida pidennyttää tai lykätä yli sen.

Maahanmuuttovirasto on kanteluratkaisussaan muistuttanut Maahanmuuttoviraston kansainvälisen suojelun osastoa siitä, että oleskeluluvan myöntämisen edellytykset tulee arvioida yksilöllisesti.

2.4 Sisäministeriön lausunto

Sisäministeriö katsoo, että Maahanmuuttoviraston kanteluratkaisussaan (ks. edellä kohta 2.3.5) esittämä arvio päätöksenteon keskeyttämisen lainmukaisuudesta on perusteltu. Sisäministeriö yhtyy tähän arvioon ja täydentää sitä seuraavasti.

Ulkomaalaislain 5 §:n mukaan lakia sovellettaessa ei ulkomaalaisen oikeuksia saa rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä. Lain esitöiden mukaan säännös heijastaa hallinnossa yleisesti noudatettua suhteellisuusperiaatetta (HE 28/2003 vp). Hallintolain 6 §:ssä säädetään hallinnon oikeusperiaatteista. Säännöksen mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin.

Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Sisäministeriö katsoo, että päätöksenteon keskeyttämistä harkittaessa on arvioitava, onko päätöksenteon keskeyttäminen hallintolain 6 §:stä ja ulkomaalaislain 5 §:stä ilmenevällä tavalla oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Maahanmuuttoviraston selvityksen perusteella päätös syyrialaisien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten päätöksenteon keskeyttämiseen on perustunut ajantasaisen maatiedon puutteeseen (UlkL 98 § 2 momentti) sekä viranomaisen selvitysvelvollisuuden täyttämiseen (hallintolaki 31 §). Myös menettelydirektiivin (2013/32/EU) mukaan päätösten tulee perustua asianmukaiseen tutkintaan sekä täsmällisiin ja ajantasaisiin tietoihin alkuperämaan tilanteesta (10 artikla 3 kohdan b alakohta).

Ulkomaalaislain 98 §:n 2 momentin mukaan oleskeluluvan myöntämisen edellytykset arvioidaan kunkin hakijan osalta yksilöllisesti. Menettelydirektiivin (2013/32/EU) 10 artiklan 3 kohdan a alakohta edellyttää lisäksi, että hakemukset tutkitaan ja ratkaistaan yksilöllisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti. Sisäministeriö katsoo Maahanmuuttoviraston tavoin, että käsittelyn ja turvapaikkapuhuttelun keskeyttämistä tulisi harkita tapauskohtaisesti. Myös arvio päätöksen oikeasuhtaisuudesta tavoiteltuun päämäärään nähden vaatii tilanteen tapauskohtaista arviota.

Maahanmuuttovirasto keskeytti syyrialaisien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn 9.12.2024. Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan se on 24.7.2025 päättänyt jatkaa päätöksentekoa niille syyrialaisille turvapaikanhakijoille, joiden kansainvälisen suojelun tarve on ollut mahdollista arvioida EUAA:n Syyriaa koskevan rajatun soveltamisohjeen perusteella. EUAA:n soveltamisohjeiden viivästymisen vuoksi Maahanmuuttovirasto laati kansallisen soveltamisohjeen, joka tuli voimaan 25.9.2025.

Maahanmuuttoviraston mukaan ohjeen perusteella on mahdollista jatkaa päätöksentekoa lähes kaikille kansainvälistä suojelua hakeneille syyrialaisille. Päätöksentekoa ei ole Suweidan maakunnan tilanteen heikentymisen johdosta edelleenkaan jatkettu sellaisten hakijoiden kohdalla, joiden kotipaikka on Suweidan maakunnassa ja kansainvälisen suojelun tarpeen arviointi edellyttäisi ulkomaalaislain 88 §:n 1 momentin 3 kohdan arviointia.

Perustuslain 21 §:n ja hallintolain 23 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Ulkomaalaislain 6 §:n 3 momentin mukaan alaikäistä lasta koskevat asiat on käsiteltävä kiireellisesti. Ulkomaalaislain 98 a §:n mukaan kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen on pääsääntöisesti tehtävä päätös kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Päätös on tehtävä 15 kuukauden kuluessa, jos päätöstä ei voida jostakin seuraavista syistä tehdä kuuden kuukauden mukaisessa määräajassa: 1) asiaan liittyy monimutkaisia tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin liittyviä kysymyksiä; 2) suuria määriä kolmansien maiden kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä hakee kansainvälistä suojelua samanaikaisesti; 3) viivästys johtuu selvästi siitä, ettei hakija ole myötävaikuttanut hakemuksensa selvittämiseen. Päätös on tehtävä 18 kuukauden kuluessa, jos sitä ei voida tehdä 15 kuukauden kuluessa sen vuoksi, että kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen asianmukaisen ja perustellun tutkinnan varmistaminen edellyttää pidempää tutkinta-aikaa. Jos alkuperämaassa vallitsee epävarma tilanne eikä päätöstä sen vuoksi voida tehdä 18 kuukauden kuluessa, päätös on kuitenkin tehtävä viimeistään 21 kuukauden kuluessa. Kaikissa olosuhteissa käsittely saisi enimmillään kestää 21 kuukautta, eikä käsittelyaikaa voida pidennyttää tai lykätä sen yli. Ulkomaalaislain määräajat kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelylle perustuvat EU-lainsäädäntöön (menettelydirektiivi, artikla 31).

Maahanmuuttovirasto on todennut, että hakemusten ulkomaalaislain mukainen yksilöllinen tutkinta ja edellytys maatiedon ajantasaisuudesta voi osassa hakemuksissa edelleen edellyttää ajantasaisen maatiedon hankkimista hakijoiden esittämien yksilöllisten turvapaikkaperusteiden osalta. Sisäministeriö pitää hakijan oikeusturvan kannalta tärkeänä, ettei hakemusta ratkaista puutteellisin tiedoin. Käsittelyaikaa voidaan kuitenkin pidentää vain, jos sillä on lakiin perustuva syy. Hakemuksen tutkinnan käsittelyaikaa voidaan lakisääteisin perustein pidentää enintään 21 kuukauteen, jos alkuperämaassa vallitsee epävarma tilanne eikä päätöstä sen vuoksi voida tehdä. Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan 9.11.2025 syyrialalaisten jättämistä hakemuksista 140 on ollut vireillä yli 21 kuukautta. Maahanmuuttoviraston on alkuperämaassa vallitsevasta epävarmasta tilanteesta huolimatta saatettava tutkintamenettely päätökseen 21 kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä.

Perustuslain 9 §:n 4 momentti sisältää palautuskiellon käsitteen. Sen mukaan ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Alkuperämaassa vallitsevan tilanteen ollessa epävarma vielä lakisääteisen käsittelyajan ylittyessä on tutkinnassa huomioitava sen hetkinen maatieto ja ennen kaikkea perustuslaissa turvattu palautuskielto. Alkuperämaassa vallitseva epävarma tilanne tai hakemuksen käsittelyn enimmäismääräaika ei rajoita pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman saamista (UikL 98 a § 5 mom.).

Esitetyn selvityksen perusteella Maahanmuuttovirasto keskeytti syyrialaista kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyn kategorisesti ajalla 9.12.2024–24.7.2025. Tämän jälkeen Maahanmuuttovirasto on pyrkinyt huomioimaan hakijoiden yksilöllisen tilanteen ja jatkamaan päätöksentekoa niiden hakemusten osalta, joissa alkuperämaan olosuhteista on ollut saatavilla riittävän ajantasainen tieto päätöksen tekemiseksi. Tehdessään päätöstä kaikkien syyrialaista hakemusten käsittelyn keskeyttämisestä Maahanmuuttovirasto ei ole arvioinut toimenpiteen yksilöllisiä vaikutuksia.

Näin ollen sisäministeriö katsoo, ettei päätös syyrialaista kansainvälisen suojelun hakemusten kategorisesta päätöksenteon keskeyttämisestä välttämättä ole kaikissa tapauksissa ollut ulkomaalaislain 5 §:n tai hallintolain 6 §:n mukaisesti välttämätöntä tai oikeasuhtaista. Sisäministeriö katsoo, että hakemusten käsittelyn keskeyttämisen yhteydessä on arvioitava, onko päätöksentekoa mahdollista jatkaa joidenkin hakemusten kohdalla ja onko se yksittäisen hakemuksen lakisääteinen käsittelyaikavelvoite huomioiden mahdollista. Alkuperämaassa vallitsevan tilanteen ollessa epävarma vielä lakisääteisen käsittelyajan ylittyessä on tutkinnassa huomioitava sen hetkinen maatieto ja perustuslaissa turvattu palautuskielto. Päätöksenteon keskeyttämisen ei tulisi siis vaikuttaa menettelyjen oikeudenmukaisuuteen ja tehokkuuteen.

Sisäministeriö pitää ensiarvoisen tärkeänä, että Maahanmuuttovirastossa saavutetaan ajantasainen käsittelytilanne, jossa käsittely tapahtuu reaaliaikaisesti hakemusten vireille tulon mukaisesti. Tämän myötä hakemusten asianmukainen, ajantasaiseen maatietoon pohjautuva ja yksilöllinen tutkinta voidaan aloittaa viivytyksettä ja saattaa päätökseen lakisääteisten käsittelyaikojen puitteissa. Näin ollen myös hakemusten käsittelyn keskeyttäminen alkuperämaan tilanteen muuttuessa voidaan hakijan yksilöllisen tilanteen edellyttäessä toteuttaa ulkomaalaislaissa säädetyissä määräajoissa.

3 RATKAISU

Asiaa koskevan sääntelyn osalta viitataan edellä kohdassa 2.4 todettuun.

Hakemusten käsittelyn keskeyttämisen osalta voin yhtyä sisäministeriön lausunnossaan esittämään arvioon (kohta 2.4). Totean lisäksi, että kaikkien hakemusten käsittelyn kategorinen lakkauttaminen voi olla sikäli ongelmallista, että tällöin jää epäselväksi, voisiko joitakin, esimerkiksi ilmeisen perusteettomia hakemuksia, ratkaista myös silloin, kun maatietoa päivitetään. Kun ministeriö on jo toimittanut lausuntonsa Maahanmuuttovirastolle tiedoksi, asia ei edellytä enempää toimenpiteitäni.

Siltä osin kuin Maahanmuuttovirasto on todennut, että 9.12.2024 jälkeen 244 syyrialaisen hakemuksen käsittelyaikaa oli pidennetty ilman lakiin perustuvaa syytä ja lisäksi hakemusten käsittelyaikaa oli muutamissa tilanteissa pidennetty myös väärällä syyllä, totean Maahanmuuttoviraston ilmoittaneen, että käsittelyaikojen pidennyksiä koskeva sisäinen ohjeistus on nyt ajan tasalla ja käsittelijöitä muistutetaan käsittelyaikojen pidennysten syistä, jotta vastaavilta virheiltä vältytään jatkossa. Katson, ettei asia tältä osin enää edellytä toimenpiteitäni.

Muutoin totean seuraavan.

Olen viimeisen kahden vuoden aikana antanut Maahanmuuttovirastolle useita huomautuksia siitä, että kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelylle ulkomaalaislain 98 a §:ssä säädetty 21 kuukauden enimmäismääräaika on ylitetty (EOAK/8186/2023, EOAK/3791/2024, EOAK/4869/2024, EOAK/5232/2024 ja EOAK/5715/2024), sekä todennut, että julkinen valta ei ole riittävällä tavalla kyennyt turvaamaan lainmukaisen käsittelyn vaatimusta näiden hakemusten käsittelyssä (EOAK/3806/2025). Kyseiset päätökset koskivat ennen muuta venäläisten tekemien hakemusten käsittelyaikoja.

Pidän sinänsä varsin ymmärrettävänä, että Syyrian maatilanteen merkittävä muuttuminen maan sisäpoliittisen tilanteen muututtua on merkinnyt suuria haasteita syyrialaisien tekemien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelylle, koska kansainvälisen suojelun tarvetta ei ole mahdollista arvioida ilman ajantasaista maatietoa. Syyrian tilanne oli selvityksen mukaan ollut hyvin epäselvä ja muuttunut nopeasti.

Toisaalta ulkomaalaislaissa on jo EU-tasoiseen sääntelyyn perustuen otettu porrasteisesti huomioon tilanteet, joissa käsittelyaikaa voidaan pidentää, ja se, miten sitä voidaan pidentää. Alkuperämaassa vallitseva epävarma tilanne on nimenomainen lakisääteinen peruste, jolla käsittelyaika voidaan pidentää laissa säädettyyn enimmäismäärään saakka. Kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset on siten kaikissa tilanteissa ratkaistava viimeistään 21 kuukauden kuluessa hakemuksen vireille tulosta, vaikka hakemusten käsittely voidaankin keskeyttää esimerkiksi ajantasaisen maatiedon hankkimiseksi.

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan yli 21 kuukautta vireillä olleita syyrialaisien jättämiä turvapaikkahakemuksia oli ollut vireillä selvitysajankohtana (9.11.2025) 140. Katson Maahanmuuttoviraston näiltä osin menetelleen lainvastaisesti, eikä julkinen valta ole näissä tapauksissa riittävällä tavalla kyennyt turvaamaan lainmukaisen käsittelyn vaatimusta.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3 esittämäni käsityksen Maahanmuuttoviraston menettelyn lainvastaisuudesta Maahanmuuttoviraston tietoon.

Koska Maahanmuuttovirasto on ilmoittanut tavoitteeksi purkaa hakemusruuhka ennen kuin EU:n uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen säädösten soveltaminen alkaa 12.6.2026, pyydän virastoa ilmoittamaan minulle 31.8.2026 mennessä, onko tuohon tavoitteeseen päästy ja mikä senhetkinen käsittelytilanne on.

Edellä todetuissa tarkoituksissa lähetän päätökseni Maahanmuuttovirastolle.

Samalla lähetän päätökseni tiedoksi sisäministeriölle.